SMS ČR
SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV

INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ SMS ČR

WWW.SMSCR.CZ FACEBOOK.COM/SMSCR.CZ ČÍSLO 5/2016

Téma
Problematika autorských poplatků / str. 1-5

Názor
Decentralizované čištění odpadních vod / str. 7

Událost
Cena naděje pro živý venkov / str. 8

Úvodník

Kam dále posunout naši samosprávu?

Ohlédnutí za protestem střídá nabídka spolupráce na strategii SMS ČR

Nedávno jsem se zúčastnil demonstrace pořádané Sdružením místních samospráv před sídlem Ochranného svazu autorského a také před Ministerstvem kultury České republiky proti navýšení poplatků, které OSA vybírá za hudební produkce. Organizace s dlouholetou tradicí, kterou si založili sami hudebníci v roce 1919. Jedním ze zakladatelů byl i Karel Hašler a jednoho z ředitelů OSA dělal i syn skladatele Antonína Dvořáka.

Asi v té době netušili, jaký negativní pohled na OSA budeme mít my. Když jsem si prostudoval jejich dokumenty, musím konstatovat, že mají velmi promyšlený systém vybírání poplatků, dokonale propracovaný do nejmenších detailů, včetně sankcí. Při demonstraci jsme jasně ukázali, že nám navýšení výběru poplatků v horizontu posledních let mnohdy až o 100% připadá nehorázné a že s tímto návrhem jednoznačně nesouhlasíme a budeme proti němu všemi silami bojovat.

Pro ilustraci uvádím, že se navýšení týká i poplatků za obecní rozhlas, znělky školního zvonění a za televizní přístroje používané například ve školách. Od mnohých skladatelů nebo interpretů jsem pak zaslechl, že rozdělování autorských poplatků k nim není zrovna nejprůhlednější. Nejmenovaný český a velmi populární zpěvák, se kterým jsem na toto téma hovořil na večerním koncertu ve volební sobotu, dokonce používal slova, která nelze publikovat.

„Poplatkům OSA se nevyhnou ani mateřské a základní školy“

Překvapil mne však svou informovaností, kdy mi sdělil: „Vy jste byli před OSA proti poplatkům demonstrovat, viděl jsem vás!“ Jedno se však panu Strejčkovi z vedení Ochranného svazu autorského ale opravdu upřít nedá. Má vizi, nápad, plán, jak svou organizaci ještě více finančně podpořit, jak pro ni získat nové prostředky. A postupně své cíle realizuje a snaží se je naplnit. Opravdu si nechci brát příklad z pana Strejčka, jen bych vám chtěl naznačit, že i naše mateřská organizace Sdružení místních samospráv ČR potřebuje mít perspektivu, cíle a představu, kam směřovat. Musíme mít jasnou představu o tom, kam chceme organizaci, členskou základnu, postavení samospráv v České republice posunout do roku „dvacetdvacet“. Dovoluji si vás proto vyzvat, pojďme na této vizi společně usilovně pracovat, abychom jí mohli projednat a schválit na dalším Republikovém shromáždění SMS ČR, které se bude zřejmě konat v polovině roku 2017. Máte-li zájem podílet se na tvorbě výše uvedeného a velmi důležitého dokumentu, zapojte se prosím již nyní do aktivit Pracovní skupiny pro strategický rozvoj a územní plánování. Přihlášky do pracovní skupiny zašlete nejpozději do 25. listopadu 2016. První jednání se pak uskuteční na začátku prosince.

Petr Halada
starosta obce Kamýk nad Vltavou
předseda SMS ČR Středočeského kraje
předseda Pracovní skupiny SMS ČR pro strategický rozvoj

TERMÍNY DO VAŠICH DIÁŘŮ

Krajské shromáždění SMS ČR

11. 11. 2016	Zlínský kraj
14. 11. 2016	Karlovarský kraj
14. 11. 2016	Jihočeský kraj
15. 11. 2016	Jihomoravský kraj
15. 11. 2016	Moravskoslezský kraj
9. 12. 2016	Kraj Vysočina

Konference

30. 11. 2016	Inovativní nakládání s vodou v krajině z pohledu zemědělců a samospráv (Břasy)

Petr Halada coby jeden z účastníků protestního shromáždění vybíral symbolické autorské poplatky

Autorské odměny a jak na ně?

Už jste se setkali s povinností úhrady autorských poplatků? Kdy je musíme hradit a kdy ne?

Autorské právo v České republice, i jinde ve světě je založené na uznání duševního vlastnictví jako něčeho, co má být chráněno a podobně jako v případě běžného vlastnictví i v případě duševního vlastnictví platí, že vlastník (autor nebo výkonný umělec), je oprávněn rozhodovat o tom, co se s jeho majetkem děje. To znamená, že na jedné straně je zde právo autora rozhodovat o tom, co se bude s jeho dílem dít, tedy především, kdo jej bude užívat a za jakou odměnu a na druhé straně je zde zájem společnosti na tom, aby se mohla rozvíjet, poznávat a bavit pomocí autorských děl. Není ale možné, aby každý autor poskytoval souhlas s každým jednotlivým užitím. Z toho důvodu postupně již od 18. století vznikaly a později byly zákonem upravovány organizace, které hájily a sdružovaly autory za účelem společné ochrany a prosazování jejich práv a které zároveň umožňovaly zjednodušit právní provoz mezi autory a uživateli jejich děl. Tyto organizace jsou tak umělou zákonnou konstrukcí, která má umožnit všem uživatelům zajistit si bez přímého styku s autorem oprávnění dílo užít (tzv. licenci) a která má za toto užití vybrat stanovenou odměnu, kterou pak dále poskytne autorovi.

Kolektivní správci a na koho se obrace?
V České republice působí v současnosti šest kolektivních správců, a to:

- OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním
- OOA-S – Ochranná organizace autorská – Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl
- OAZA – Ochranná asociace zvukařů - autorů
- DILIA – divadelní, literární, audiovizuální agentura
- INTERGRAM – nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů
- GESTOR – ochranný svaz autorský (právo na odměnu při opětovném prodeji originálu výtvarného díla uměleckého

Každý z uvedených kolektivních správců obdržel od Ministerstva kultury ČR oprávnění ke správě určených práv různých skupin autorů. To znamená, že je zde vytvořena situace, kdy všechny relevantní skupiny autorů, výkonných umělců a dalších subjektů chráněných autorským zákonem (nakladatelů, výrobců atd.) mají prostřednictvím uvedených organizací zajištěné své zastoupení. Pro lepší pochopení uveďme příklad. V případě, že kdokoliv bude chtít užít film (tedy např. jej veřejně promítat a vybírat vstupné), měl by se na tom dohodnout s režisérem a scénáristou (ty zastupuje DILIA), s autorem filmové hudby (toho zastupuje OSA), s herci (ty zastupuje Intergram), s kameramany, střihači, výtvarníky kulis (ty zastupuje OOA-S) a s mistrem zvuku (toho zastupuje OAZA). Šestý kolektivní správce GESTOR spravuje poměrně specifické právo na odměnu při opětovném prodeji originálu výtvarného díla a jeho činnost se nijak netýká běžného života v obcích nebo spolcích.
Právě s ohledem na to, že je zde mnoho skupin autorů a zároveň tak i mnoho kolektivních správců, zastupují dvě největší organizace, OSA a Intergram, při uzavírání smluv a výběru odměny kolektivní správce menší – tedy Dilia, OOA-S a OAZA. Uživatelé tak nemusí jednat z pěti kolektivními správci, ale pouze s dvěma. To se týká v podstatě všech situací, které můžou běžně v obci nastat.

Kdy vzniká obcím povinnost hradit autorské odměny?
Vždy když bude obec nebo spolek organizovat nějakou kulturní akci nebo bude nějakým jiným způsobem vytvářet situaci, při které bude docházet k užití autorských děl, je povinna si ještě před tím, než k užití dojde obstarat licenci od dotčených kolektivních správců. Typické situace, kdy k tomu může dojít, jsou uvedeny níže v textu.
Předem je důležité zdůraznit, že k tomu, aby došlo k užití díla, za které je obec nebo spolek povinen uhradit kolektivnímu správci autorskou odměnu, musí být splněny dva základní předpoklady. Na prvním místě se musí jednat o dílo, kterému trvá zákonná ochrana, která trvá od okamžiku vzniku díla po celou dobu autorova života až do 70 let po jeho smrti. V případě, že taková zákonná ochrana zanikla, není třeba za užití takového díla platit autorskou odměnu – jedná se o tzv. volné dílo. To je důležité si uvědomit v případě volby repertoáru. Druhým základním předpokladem je, že dílo není užíváno pouze pro osobní potřebu fyzické osoby a je užíváno za účelem „přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu“, kdyby tyto podmínky nebyly splněny, jednalo by se o tzv. volné užití. Samozřejmě není snadné určit, co se pod pojmem takového hospodářského nebo obchodního prospěchu skrývá, pojem je potřeba vždy vykládat podle konkrétní situace – jistě bude z autorských děl profitovat pořadatel diskotéky, na kterou se vybírá vstupné a na druhou stranu není možné najít žádný materiální prospěch v případě školního koncertu, na kterém žáci předvádějí, co se naučili. V mnoha situacích, kdy k užití dochází ze strany obcí, může být sporné, zda užitím děl skutečně dochází k nějakému hospodářskému prospěchu a v takových situacích je třeba toto při jednání s kolektivním správcem zdůraznit a požadovat přinejmenším slevu. V případě všech níže uvedených situací je tak vždy třeba si nejdříve vyřešit otázku, zda jsou splněny dva požadavky výše uvedené.

Koncerty živé hudby
V případě, že obec pořádá koncert živé hudby, je povinna si předem zajistit od OSA licenci k užití díla a za tím účelem se na tohoto kolektivního správce obrátit a sdělit mu repertoár, který bude hrán. V případě, že se bude jednat o koncert, kde budou hrána díla autorů, kteří jsou více než 70 let po smrti (typicky se jedná o koncerty vážné hudby), není třeba platit vůbec žádnou autorskou odměnu a takový koncert není ani třeba nahlašovat žádnému z kolektivních správců.
V případě pořádání koncertu živé hudby je potřeba si uvědomit, že sice již hradíte honorář kapele, která na koncertu přímo hraje, ale autorská odměna kolektivnímu správci OSA je odměnou skladateli hudby, nikoliv kapele.
V případě pořádání koncertu folklorní nebo dechové hudby opět záleží na konkrétním repertoáru, který je hrán. Z povahy věci je zřejmé, že lidové písně nemají známé autory, tudíž není ani možné jim vyplácet prostřednictvím kolektivního správce odměny. Existují ale písně považované za folklórní nebo hrané folklórními soubory, kde je známý autor nebo jsou hrány lidové písně v úpravách od známých autorů. Tam potom dochází k užití autorského díla a tím pádem je potřeba i uhradit autorskou odměnu. V případě folklórních souborů existuje zvláštní rámcová smlouva s OSA, dle které je výše odměn snížena. Je tedy třeba ověřit, zda se tato smlouva vztahuje i na Vašeho interpreta.
V případě, kdy se na koncert platí vstupné, je zřejmé, že je zde nějaký prospěch pořadatele, a to bez ohledu na to, že třeba vypočítáte vstupné pouze na pokrytí nákladů. I v případě koncertů, kde není vybíráno vstupné nebo je vstupné dobrovolné, jsou vybírány autorské odměny, a to ve snížené výši. Je otázkou, zda v takovém případě vzniká obci nějakých hospodářský prospěch byť i nepřímo. Autor tohoto článku se přiklání spíše k tomu, že obci žádný prospěch nevzniká. Situace je jiná než v případě, kdy bude koncert, na který se neplatí žádné vstupné, pořádán podnikatelem, který díky tomu přiláká více zákazníků. Zároveň je důležité upozornit na to, že v případě, kdy je koncert pořádán třeba v souvislosti s poutí nebo trhy, tak už zde prospěch pořadatele je.

Ples, taneční zábava
V případě, že na plese nebo taneční zábavě bude hrána pouze živá hudba, platí zde stejná pravidla jako v případě pořádání koncertu a jediným kolektivním správcem, se kterým je potřeba uzavřít smlouvu je OSA. V případě, že je na taneční zábavě hrána i reprodukovaná hudba je třeba se obrátit i na kolektivního správce Intergram a platí obecně to, co je uvedeno v následující části.

Reprodukovaná hudba
Reprodukovaná hudba může být provozována při různých příležitostech. V případě, že provozujete v obci hospodu a máte v ní umístěné rádio nebo televizi, jedná se o tzv. veřejnou produkci, jejímž účelem je pravděpodobně bavit hosty - v takovém případě je provozovatel pohostinství (bez ohledu na to, zda jde o obec nebo soukromou osobu) povinen před začátkem provozování uzavřít s kolektivními správci OSA a Intergram licenční smlouvu. V případě, že pohostinství je otevřeno pouze několik dní v týdnu nebo v televizi přehráváte pouze sportovní přenosy, požadujte od kolektivního správce slevu. S ohledem na to, že za televizi nebo rádio v provozovně vynaložíte ročně na autorských odměnách několik tisíc korun, je vhodné zvážit, zda vůbec televizor pořizovat. V řadě obcí je hospoda provozována jako klubovna. I v takovém případě mohou kolektivní správci po právu požadovat, aby jim byla uhrazena autorská odměna. V takovém případě je opět vhodné jednat o slevě, a to s ohledem na to, jak široký okruh osob hospodu/klubovnu navštěvuje. Je také důležité upozornit na to, že nárok na autorskou odměnu nesouvisí s tím, zda je provoz pohostinství ztrátový či nikoliv.
V případě, že máte v kanceláři nebo čekárně obecního úřadu puštěné rádio, nejedná se o veřejnou produkci, za kterou by bylo třeba hradit autorskou odměnu.
V případě, že pořádáte např. obecní slavnosti, na kterých máte umístěnou aparaturu a přehráváte chráněná díla, platí zde stejná úvaha jako v případě koncertů pořádaných na veřejném prostranství, takže i v případě, že se neplatí žádné vstupné, ale hudba hraje proto, aby vytvořila lepší atmosféru pro nakupování na tržišti nebo pouťové veselí, může vzniknout povinnost mít souhlas k užití děl a uhrazenou odměnu. V případě, že pořádáte sousedskou slavnost, jejímž účelem je strávit příjemný čas s ostatními obyvateli obce, nejedná se o akci pořádanou za účelem získání hospodářského nebo obchodního prospěchu, a to ani nepřímým způsobem. V takovém případě není na místě smlouvu s kolektivními správci uzavírat.

Místní rozhlas v obci
Pokud v obci používáte místní rozhlas a v něm přehráváte chráněná díla, opět dochází k užití, ke kterému je nutné získat prostřednictvím kolektivních správců souhlas a uhradit autorskou odměnu, a to kolektivnímu správci OSA i Intergram. V případě, že odměnu hradit nechcete, uvádějte hlášení obecního rozhlasu volným dílem. Tedy alespoň 50 let starou nahrávkou, jejíž autor hudby je již více než 70 let po smrti. To je závěr, který je možné udělat u všech způsobů užití.

Pořádání výstavy výtvarných děl
V případě, že pořádáte výstavu výtvarných děl, nemusíte kvůli tomu oslovovat žádného z kolektivních správců. Vše stačí dohodnout přímo s autorem děl.

Ochotnické divadlo
Jestliže ve Vaší obci funguje ochotnické divadlo, je třeba pro divadelní předvedení díla zajistit od jeho autora souhlas a uhradit za to autorskou odměnu. Za tím účelem je třeba obrátit se na kolektivního správce DILIA.

Provozování kabelové televize
Existuje řada obcí, které provozují vlastní kabelové vysílání. Takové obce musejí ještě před zahájením takového kabelového přenosu rozhlasového nebo televizního vysílání oslovit jednotlivě kolektivní správce OSA, OOA-S, OAZA, Dilia i Intergram a s každým uzavřít hromadnou smlouvu o užití autorských děl kabelovým přenosem rozhlasového a televizního vysílání. Provozovatel hradí autorskou odměnu stanovou pro každou zásuvku připojení ke kabelové síti.

Možné následky neuzavření licenční smlouvy a neuhrazení autorské odměny
V případě, kdy je jakýkoliv provozovatel povinen uzavřít licenční smlouvu s kolektivním správcem a neučiní tak, vystavuje se nebezpečí, že na něm bude ze strany kolektivních správců vymáháno bezdůvodné obohacení, kterého se dopustil neoprávněným užitím chráněných děl, a to ve výši dvojnásobku obvyklé licenční odměny. Dále může kolektivní správce také vymáhat škodu, která mu byla způsobena, avšak s ohledem na to, že kolektivní správce je běžnou soukromoprávní osobou a nemá žádná zvláštní oprávnění, musí tyto svoje nároky uplatnit soudní cestou a prokázat, že na ně má nárok.

Zvláštní postavení obce nebo neziskového spolku
Jak již bylo uvedeno výše, samotná skutečnost, že provozovatelem koncertu nebo taneční zábavy je obec nebo nezisková organizace, neznamená, že takový provozovatel nemusí mít souhlas díla užít a uhradit za to autorskou odměnu. Je tak třeba každou událost, při které veřejně hudbu nebo jiná díla provozujete posoudit z toho hlediska, zda dochází nějakým způsobem k hospodářskému prospěchu.

Časté dotazy a mýty
Často dochází k záměně tzv. koncesionářských poplatků hrazených za rozhlas a televizi a autorských odměn. Jedná se však o zcela jinou platbu se zcela odlišným účelem. Zatímco autorské odměny jsou náhradou za užití autorského díla, tzv. koncesionářské poplatky jsou zvláštním příspěvkem na provoz veřejnoprávního rozhlasu a televize.
Někdy dochází k situaci, kdy interpret předvádí dílo, které sám složil. I v takovém případě může existovat oprávněný nárok kolektivního správce, který spravuje také práva nakladatelů, kteří některé interprety a autory zastupují. Zda jste v takovém případě povinni hradit autorské odměny (bez ohledu na honorář vyplacený interpretovi) se dozvíte po tom, co se spojíte s kolektivním správcem OSA, který Vám sdělí, zda konkrétní díla zastupuje či nikoliv.
Stejně tak platí, že i v případě, kdy budete užívat hudbu zahraničních autorů a interpretů, může vzniknout povinnost platit autorskou odměnu českým kolektivním správcům. Kolektivní správci uzavírají tzv. reciproční smlouvy s obdobnými organizacemi po celém světě, takže zastupují i práva zahraničních autorů, interpretů a dalších.

Závěr
Autorským právem stanovený systém kolektivní správy není zcela bezchybný a kolektivní správci často nepřispívají ke svému dobrému obrazu v očích veřejnosti tím, že zneužívají svého postavení při určování výše odměn, které požadují. Na druhu stranu mnoho výtek, které jsou proti kolektivním správcům vznášeny, pocházejí často spíše z neznalosti a nepochopení nehmotného duševního vlastnictví a zároveň i z nevůle cokoliv platit. Zákon i rozhodovací praxe soudů ukládá kolektivním správcům povinnost vykonávat svoji činnost s péčí řádného hospodáře a zároveň rozumně a účelně vůči uživatelům, takže v případě činnosti obce by měl každý kolektivní správce postupovat zdrženlivěji s vymáháním svých nároků a je tak na každé obci, aby kolektivnímu správci spolu s výše uvedenými argumenty poskytla co nejvíce informací k posouzení, zda je skutečně na místě žádat úhradu autorské odměny a v jaké výši.

Mgr. Karel Dvořák
advokát zabývající se autorským právem a kolektivní správou

3 otázky pro ...

Jiřího Šuláka, starostu obce Doubravy, Zlínský kraj

Jaké povinnosti pro Vaši obec plynou vůči kolektivním správcům autorských práv?
Naše obec Doubravy, která čítá přes 550 obyvatel je stejně jako ostatní obce plátcem poplatku OSA. Jedná se o částku přes 1700 korun ročně. V této částce je více méně provozování místního rozhlasu. Pokud se týká pořádání kulturních akcí, jako například přehlídka dechových hudeb, tento poplatek platí pořadatel, který je rovněž poplatníkem OSA. Obec v rámci veřejnoprávní smlouvy dává více méně jen této akci finanční podporu. Obecně je však možno říci, že kulturní akce se začínají pomalu vytrácet z obcí. To je způsobeno náročností a finanční zátěží jejich organizátorů. Byť kulturní komise v obci má maximální snahu udržovat tradice a rozvíjet kulturní život, kterými dělá radost všem občanům, je mnohdy v praxi velmi složité zajistit vše tak, aby byly splněny náročné požadavky ze strany všech možných zákonů, nařízení a kontrolních orgánů, včetně ohlašovacích povinností a poplatků. A OSA je jedním z těch organizací, které negativně ovlivňují pořádání všech kulturních akcí. Osobně se mnohdy sám sebe ptám, kam jsme to vlastně dopracovali, když se už pomalu člověk bojí si na veřejnosti s ostatními zazpívat… Je to pomalu jako v té známé pohádce o Pyšné princezně.

Ohrožují neustále se zvyšující poplatky kolektivním správcům autorských práv pořádání kulturních akcí, jejich cenu a vůli pořadatelů takové akce vůbec iniciovat?
Pokud mohu hovořit za živnostníky, domnívám se, že jakákoliv další finanční zátěž je pro ně další nákladovou položkou a komplikací v jejich podnikání, kterou chtě nechtě jsou nuceni přenést do nákladů. A ve výsledku se tato skutečnost projeví v ceně služby či produktu. A tím kdo to v závěru zaplatí je zákazník. Jinými slovy, zaplatíme to my všichni. Myslím si, že pokud se dívám kolem sebe telemetrií starosty na malé vesnici, lidé byť jsou zde velmi pracovití, tak jejich příjmy jsou hrubě pod hranicí průměrných platů. A za této situace zvyšovat náklady jejich domácích rozpočtů se mi nejeví jako rozumné.

Co považujete za další překážky rozvoje lokální ekonomiky v malých obcích?
Na poslední otázku bych si dovolil reagovat asi takto. Správný hospodář by měl pečovat o své stádo oveček, nejdřív je zasytit, pak teprve podojit a ostříhat. Stejně by se měl chovat i moudrý stát ke svým podnikatelům, živnostníkům a občanům.

Obce protestovaly proti poplatkům OSA

Více než stovka starostů ze SMS ČR a dalších osobností v září vyrazila do ulic

Sdružení místních samospráv 22. září organizovalo demonstraci proti skokovému zvýšení poplatků Ochranným svazem autorským, která vyvrcholila pochodem z jeho sídla k Ministerstvu kultury. Jaká byla atmosféra a jak taková poklidná demonstrace probíhala?
Na shromáždění, která začínalo v 10:30 před sídlem svazu v ulici Československé armády, promluvila postupně řada významných osobností: kromě zástupců Sdružení místních samospráv zvučných jmen (Pavel Eliáš, Petr Halada, Jan Sedláček, a další) to byl také senátor Ivo Valenta nebo prezident Asociace hotelů a restaurací Václav Stárek, který připomenul, že i podnikatelé v cestovním ruchu zásadně nesouhlasí se skokovým navýšením autorských poplatků. Kromě tradičních a uměřených sloganů se mezi transparenty objevily i perly jako *„Dělají z nás de**ly, platit jim za mobily“*, kterými účastníci dali jasně najevo, co si o chystaném skokovém zvýšení myslí.
Po projevech se účastníci ve spořádaném průvodu odebrali na cestu k Ministerstvu kultury v ulici Milady Horákové, kde tajemník našeho sdružení Tomáš Chmela demonstraci ukončil.
Odpoledne se pak díky člence předsednictva Sdružení místních samospráv poslankyni Věře Kovářové konal v Poslanecké sněmovně seminář, který se skokovému zvýšení věnoval. Na tento seminář dorazil i Roman Strejček, předseda představenstva OSA, a starostové tak měli možnost mu přímo pokládat mnohdy nepříjemné dotazy týkající se nejen chystaného zvýšení poplatků.

Již nyní je zřejmé, že uvedená demonstrace, množství podnětů odeslaných z jednotlivých obcí a také nebývalý mediální zájem vede k zařazení některých pozměňovacích návrhů k nyní projednávané novele autorského zákona. Vesměs všechny požadují jediné – přísné zastropování případného dalšího navyšování těchto zatím neregulovaných poplatků. *-red-*

Protest v číslech

Počet účastníků demonstrace: 120

Počet hlavních řečníků: 9

Délka pochodu: 1,2 km

Zajímavost: Během demonstrace byly do porcelánového prasátka vybírány recesistické poplatky pro OSA, které si však předseda představenstva Roman Strejček odmítl převzít. Přítomní účastníci mu proto ponechali kasičku s příspěvky na recepci spolu se svými vizitkami.

Vracíme staré a vyzkoušené řešení

Říká Věra Kovářová k novele zákona o pozemních komunikacích. Obce a města opět budou moci vkládat infrastrukturu do těles silnic jako dříve

Horní komora na své říjnové schůzi schválila novelu zákona o pozemních komunikacích, jež by měla napravit nedostatky, které do zákona pronikly při předchozí novelizaci. Návrh z pera poslanců Kovářové, Gazdíka a Laudáta nyní posoudí prezident republiky. A právě poslankyni Věře Kovářové, která je také členkou Předsednictva SMS ČR, jsme ohledně této předlohy položili několik otázek.

Věra Kovářová na tiskové konferenci po jednání SMS ČR k novele zákona o pozemních komunikacích

Paní poslankyně, v čem spočívá přínos novely, kterou jste s kolegy předložila?
Naše novela ani tak nepřináší něco nového, jako spíš do zákona vrací to staré a vyzkoušené řešení. Potíž, kterou jsme řešili, spočívá v tom, že kvůli poslední novele zákona o pozemních komunikacích není možné ukládat infrastrukturu v zásadě do jiných než místních komunikací, což v řadě obcí a měst mělo pro výstavbu infrastruktury zásadní důsledky. Kromě nápravy této velikánské chyby, která samosprávám značně ztrpčila život, novela upravuje ještě jednu otázku. Druhý novelizační bod říká, že speciální stavební úřady se přesunou z obcí I. a II. stupně na obce s rozšířenou působností. Jako předkladatelé jsme vycházeli z toho, že obce I. a II. stupně v naprosté většině případů nemají kvalifikované pracovníky, aby ona rozhodnutí mohly činit. Proto uzavíraly často veřejnoprávní smlouvy s obcemi s rozšířenou působností, což zbytečně zvyšovalo náklady i administrativní zátěž. Projednávání na senátních výborech navíc ukázalo, že některé obce s rozšířenou působností odmítaly tyto veřejnoprávní smlouvy
s „jedničkami“ a „dvojkami“ uzavírat, což situaci dále komplikovalo.

Vedly Vás k podání novely právě ohlasy z praxe?
Ano, byly to ohlasy přímo z „terénu“ - z řady obcí a měst se ozývaly hlasy volající po změně, a vzhledem k tomu, že se ministerstvo dopravy k úpravám nemělo, vzala jsem si to na starost. Právě v území viděli, hned po přijetí předchozí zpackané novely, jaké problémy vytvoří. Snad nejvýstižněji to ve svém e-mailu, popsala paní starostka Velké Polomi Ing. Ludmila Bubeníková: *„Novela tohoto zákona zkomplikovala život mnoha obcím, neboť neumožňuje uložení kanalizačního řadu do tělesa komunikace kromě místních komunikací. Vzhledem k tomu, že většinu obcí logicky protínají silnice státní i krajské, jedná se o vyloženě nepovedený zákon, neboť kanalizační systémy musí být propojeny a jaksi minout tyto komunikace vyššího řádu prostě nelze. Naše obec podala žádost o dotaci na výstavbu kanalizace do Státního fondu životního prostředí a připravujeme se na tuto stavbu se vším všudy. Narazili jsme ovšem na záporné stanovisko našeho krajského úřadu ve věci povolení zvláštního užívání právě silnice státní I/11 z uvedených důvodů. Prosím, postarejte se, ať nemáme zablokovanou možnost realizace této stavby nejen u nás, ale všude jinde.“* Jistě sami uznáte, že poté, co jsem si přečetla e-mail paní starostky Bubeníkové, jsem nemohla dělat nic jiného, než se s kolegy rychle pustit do příprav novely.

Jak dlouho vlastně trvalo její projednání? Předpokládám, že u takto urgentní záležitosti bylo potřeba zvolit zvláštní zrychlenou proceduru...
Musím říct, že Poslanecká sněmovna spolu se Senátem se o nápravu postaraly v relativně rychlém čase. Návrh byl předložen v polovině června, v létě se k němu vyslovila vláda, v září jej schválila už v prvním čtení Poslanecká sněmovna a v říjnu Senát, přičemž v obou komorách se proti návrhu našel jen jediný hlas. Celkem projednávání trvalo čtyři měsíce - i přesto, že jsme opravdu využili zrychlené procedury, kterou jednací řád pro takové situace nabízí. Nyní se čeká na podpis prezidenta republiky, ale věřím, že to už bude jen formalita.

Takže účinnost lze očekávat už brzy?
Je to tak. Novela by měla nabýt účinnosti 30. dnem po dni jejího vyhlášení. Vzhledem k tomu, že pod zákonem skutečně chybí už jen podpis prezidenta republiky, lze účinnost očekávat v průběhu letošního listopadu.

Mgr. Tomáš Chmela
tajemník SMS ČR

Jakým dalším tématům se věnuje Věra Kovářová?

Autorský zákon
V rámci projednávání novely autorského zákona uspořádala veřejné slyšení na téma navýšení autorských poplatků, na němž kritizovala skokové navýšení, které na rok 2017 chystá Ochranný svaz autorský (OSA). Spolu s Petrem Gazdíkem patří k zastáncům výraznější regulace navyšování autorských poplatků.

Podpora dárců krve a krvetvorných buněk
Věra Kovářová předložila spolu s kolegy návrh zákona, který navýší odměny pro dobrovolné dárce krve a jejích složek. Zákon by měl nově pamatovat také na dárce krvetvorných buněk (kostní dřeně) – i oni by měli mít možnost odečíst od základu daně určitou částku. Zavést by se měla také podpora vstupu do registru dárců krvetvorných buněk.

Pro řidičský průkaz na kterékoli ORP
Studujete nebo pracujete na druhém konci republiky, než na kterém bydlíte? Pak jste se možná setkali se situací, kdy o řidičský průkaz bylo možné žádat právě jen na ORP, ve kterém máte trvalé bydliště – a ne tam, kde trávíte většinu času. Nepraktické, co říkáte? Přesně to by měla odbourat novela, kterou Věra Kovářová připravila s kolegou Janem Farským. Podle ní by žádosti bylo možné podávat na kterémkoli ORP – a ten by měl vyhotovený průkaz posléze také vydávat.

Hospodaření s komunální odpadní vodou

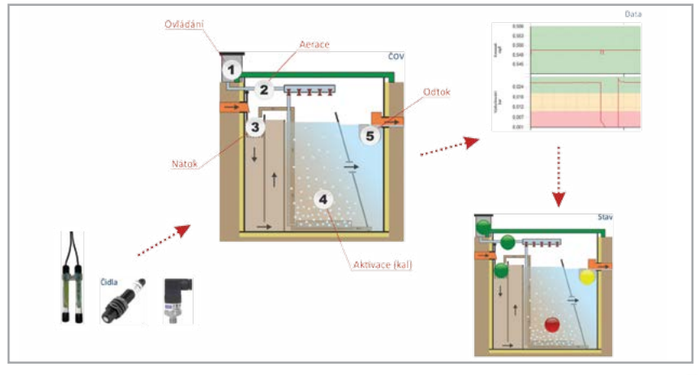
Jaká je aktuální situace nejen ve Zlínském kraji, ale i celé ČR?

Podle statistických údajů bude v ČR odkázáno cca 10-16% obyvatelstva na jiný než klasický centralizovaný systém čištění odpadních vod (dále jen „ČOV“) s jednou čistírnou a kanalizačními řady; především venkov a odloučené místní části měst, tj. obce ≤ 2000 obyvatel (EO).

Přiměřené ČOV v těchto obcích měla ČR zajistit do 21. prosince 2015, s možným posunem až do roku 2021 (viz směrnice č.2000/60/ES – Rámcová směrnice), a současně využívat vyčištěnou komunální odpadní vodu a čistírenské kaly v intravilánu obcí (viz směrnice č.271/91/EHS – o čištění městských odpadních vod).
Jedním z vhodných způsobů jak situaci řešit je „Decentralizované ČOV s telemetrickým řídicím systémem“. Takto lze čistit odpadní vodu přímo v místě, kde znečištění vzniká a tam ji také vrátit zpět do přírody, místo jejího řízeného odvádění z krajiny. Telemetrický systém vzdáleného monitorování a řízení jednotlivých ČOV zapojených do systému současně odstraní dosavadní oprávněně kritizovaný nedostatek decentrálního, příp. individuálního ČOV, tj. „nekontrolovaného“ provozování samotnými uživateli.
Systémová telemetrie tak zabezpečí centralizované provozování kanalizačního systému obce oprávněnou osobou, která bude zodpovědná za dodržování provozního řádu jednotlivých ČOV. Tento kanalizační systém lze aplikovat nejen v jednotlivých obcích, ale i v mikroregionálním měřítku. Spojením více obcí pod společného správce, tj. fyzickou či právnickou osobu, by byl zlevněn i samotný provoz systému včetně tzv. kalové koncovky. …
V aktuálním plánovacím období EU, v Operačním programu Životní prostředí (OPŽP) 2014-2020 v PO1 – „Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní“ je již dotačně podporováno decentrální čištění odpadních vod. MŽP a Státní fond ŽP na jaře 2016 zahájili celorepublikovou propagaci spojenou s dotační podporou pro malé obce ≤ 500EO, zaměřenou výhradně na decentrální ČOV, využívání kalů a efektivní hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu obcí. Cílem této akce bylo podpořit jednak budování kanalizačních systémů v obcích, ale i zadržování vody v krajině a tím i zlepšení vodních poměrů v oblasti. Současné MŽP prostřednictvím SFŽP vypsalo dotační výzvu č. 03/2016 v rámci Národního programu ŽP, jejímž cílem byla podpora komplexních, inovativních a udržitelných projektů, které by posunuly konvenční způsoby hospodaření s vodami v sídelních útvarech směrem k vyšší ochraně ŽP. Touto výzvou měla být podporována zejména decentrální a semicentrální řešení vč. udržitelných koncovek a využití srážkových i vyčištěných vod. Výzva však skončila bez jakéhokoliv ohlasu ze strany obcí, protože v tak krátkém časovém období nebyly schopny zareagovat a splnit stanovené požadavky.
Investiční aktivita obcí, které se chtějí vydat cestou decentrálního ČOV na svém území ale naráží na podmínky stanovené v dokumentu nazvaném *„Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území kraje“* (PRVKÚK), který byl schválen v letech 2004-5 s výhledem do roku 2015. Tento dokument je pro všechny obce i města kraje stále závazný. Bohužel však ve většině případů obcím předepisuje centrální kanalizační systém s jednou ČOV. Garantem dokumentu je Ministerstvo zemědělství ČR. Aktualizace PRVKÚK je časově náročná, protože jeho změny schvaluje krajské zastupitelstvo. Snaha obcí o změnu navíc často naráží na zamítavá stanoviska nejen odborů ŽP měst, krajů, ale i MZe a s.p. Povodí, která trvají na centralizovaném řešení.
Obce tak nejsou schopny využít aktuálních dotačních výzev a obávají se budoucích sankcí při nesplnění podmínky přiměřeného ČOV na svém území. Úkolem krajského zastupitelstva musí být aktivní pomoc obcím, které se prokazatelně snaží vyřešit problematiku odkanalizování svých území. Tato pomoc by měla být zaměřena zejména na zrychlené a hlavně průběžné schvalování žádostí obcí o změnu PRVKÚK na svém území…
Zcela zásadní výhodou decentrálního systému odkanalizování obcí je snížení investičních nákladů často až o 50% proti klasickým centrálním systémům. Provozní náklady decentrálního řešení jsou sice vyšší, ale „bod zvratu“, tj. rok od uvedení kanalizačního systému do provozu, kdy se součet investičních a provozních nákladů decentrálního řešení srovná s centrálním řešením, je podle zpracovaných technicko-ekonomických studií ve většině případů nejdříve po 39 letech provozu.
Současně se nabízí při tvorbě decentrálního systému ČOV pro obce možnost dotačně řešit i hospodaření se srážkovou vodou v rámci jednoho komplexního projektu. Můžou to být například zasakovací pásy, průlehy, retenční či akumulační nádrže. Využití dešťové vody v rámci intravilánu obcí (např. zálivka zahrad, veřejné zeleně, splachování WC, …) je způsob, jak lze nejen šetřit zdroje pitné vody, ale i snížit riziko povodní efektivním zadržením vody v krajině. Takto komplexně pojaté „chytré hospodaření s vodou v krajině“, tj. recyklace vyčištěné odpadní vody a zároveň i využití vody dešťové je výhodné nejen z globálního hlediska, ale je i větší pravděpodobnost, že projekty tohoto rozsahu budou dotačně podpořeny, protože v rámci hodnocení získají více bodů u hodnotitelů.

„Řešení, ale konečně i dotační podpora, již existují. Teď už je to jen na obecních i krajských zastupitelstvech, zda tuto koncepci uvedou do života, který bez vody není možný!“

Ing. Jaromír Tomšů,
SATTURN HOLEŠOV spol. s r.o.
(redakčně kráceno)

Dne 06.10.2016 MŽP prostřednictvím SFŽP vypsalo novou dotační výzvu č. 11/2016 v rámci NPŽP, jejímž cílem je podpora budování soustav domovních ČOV do kapacity 50EO vybavených technologií pro nepřetržitý monitoring provozu všech DČOV provozovatelem. Žádosti budou přijímány od 01.11.2016 až do 30.11.2017 nebo do vyčerpání alokovaných prostředků, které činí pro tuto výzvu 100mil Kč. Maximální výše dotační podpory na jeden projekt činí 80% celkových způsobilých nákladů.

https://goo.gl/I4SAVN

Výzva č. 11/2016 SFŽP

Vítězem Ceny naděje pro živý venkov ČR roku 2016 se stal Vepříkov

V rámci oslav Vesnice roku 2016 v Kašavě byla předána také cena SMS ČR

V sobotu 29. října při slavnostním předávání cen soutěže Vesnice roku 2016 v Kašavě byla také udělena Cena naděje pro živý venkov ČR roku 2016. Tuto cenu, za spolkový a společenský život obcí, každoročně vyhlašují vyhlašovatelé a spoluvyhlašovatelé soutěže Vesnice roku, SMS ČR je jejím garantem. Ze 13 krajských vítězů, kteří byli oceněni v průběhu léta, zvítězila u hodnotitelské komise, složené zejména ze členů předsednictva SMS ČR, obec Vepříkov z Kraje Vysočina. Hodnocení celostátního kola Ceny naděje pro živý venkov proběhlo ve dvou kolech. V prvním kole se výběr tří finalistů uskutečnil na základě charakteristik jednotlivých obcí zaslaných v přihláškách do soutěže, dále na základě internetových stránek či FB profilů každé ze třinácti obcí.

Kritéria hodnocení:

- Počet spolků a neformálních sdružení působících v obci
- Zapojení spolků do aktivit obce
- Vzájemná spolupráce a koordinace spolků
- Otevřenost spolků pro veřejnost (zapojení do činnosti spolků)
- Ohodnocení nejvýznamnějších akcí

Ve druhém kole vybrali členové předsednictva SMS ČR ze tří finalistů vítěznou obec Vepříkov. A čím obec Vepříkov nejvíce zaujala hodnotící komisi?

„Vepříkov je malou obcí ležící v okrese Havlíčkův Brod. Součástí obce je také tři kilometry vzdálená místní část Miřátky. Vepříkov je známý nejen v regionu Havlíčkobrodska konáním velkého množství tradičních i originálních společenských akcí. Vedení i místním spolkům se daří zapojovat do dění v obci občany obou místních částí. Vepříkov je také realizátorem programu místní Agenda 21. Na vysoké úrovni je i netradiční prezentace obce – ať již velkého množství realizovaných projektů či společenského života,“ uvedl místopředseda SMS ČR Jan Sedláček.

Vítězné obci Vepříkov předal ocenění dřívější předseda našeho sdružení Jan Pijáček spolu s odměnou ve výši 100 000 korun českých, která určena pro spolky působící v obci. O jejím rozdělení rozhoduje zastupitelstvo vítězné obce.

Z letošního předávání Ceny naděje pro živý venkov (foto: MMR)

Krajští vítězové Ceny naděje pro živý venkov, kteří získali diplom SMS ČR v roce 2016:	
Jihočeský kraj	Zvíkov
Jihomoravský kraj	Hrušky
Karlovarský kraj	Smolné Pece
Královéhradecký kraj	Stěžery
Liberecký kraj	Chuchelna
Moravskoslezský kraj	Zbyslavice
Olomoucký kraj	Vrbátky
Pardubický kraj	Horní Ředice
Plzeňský kraj	Mladý Smolivec
Středočeský kraj	Zlonice
Ústecký kraj	Libochovany
Kraj Vysočina	**Vepříkov**
Zlínský kraj	Ratiboř

Letos dostali krajští výherci k diplomu ještě jeden dárek, a to třídenní studijní cestu do Štrasburku zorganizovanou předsedou SMS ČR a poslancem Evropského parlamentu Stanislavem Polčákem. Starostky a starostové vítězných obcí se tak mohli zúčastnit plenárního zasedání Evropského parlamentu. Stanislav Polčák spolu se svým kolegou Jaromírem Štětinou pak pro přítomné uspořádal rozpravu o historii evropských institucí i o současných globálních problémech, které evropský prostor zasahují. Účastníci z řad vítězů krajských kol Ceny naděje pro živý venkov v rámci krátké prohlídky také načerpali mnohé z neopakovatelné atmosféry tohoto historického města ležícího na pomezí Francie a Německa.

Starostky a starostové vítězných obcí spolu s předsedou SMS ČR Stanislavem Polčákem při prohlídce sídla Evropského parlamentu

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 103, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, email: info@smscr.cz, Informační zpravodaj SMS ČR vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČ: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 7.11.2016, 5/2016, ev.č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Mgr. Tomáš Chmela; Grafické zpracování: Ing. Petr Machů | +420 776 160 680; Informační zpravodaj SMS ČR je výstupem projektu Společně pro udržitelný rozvoj venkova v roce 2016. Dotace na tento projekt byla poskytnuta ze zdrojů Ministerstva pro místní rozvoj. Použité fotografie: Archiv SMS ČR, archivy obcí, Tomáš Chmela.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR